

— Sierpienne wydarzenia były dla mnie ogromnym wstrząsem — mówi przewodniczący Komisji Wydziałowej NSZZ Solidarność Walcowej Średniej, Ryszard Czapczyk. Domyślam się o prawdę, że sytuacja nasza nie jest aż tak różna, jak to przedstawiła propaganda sukcesu, niemniej nie przypuszczam, że jest aż tak tragiczna. Naga prawda, która stanęła wówczas przed nami z całą ostrością po raz pierwszy, była przerażająca. Wstęp mi było, że tak długo dawałem się oszukiwać

— Wszyscy czuliśmy, że protest zapoczątkowany przez stoczniowców ogólnie cały kraj, ze dotarciem do nas — kontynuuje Ryszard Czapczyk. — Ale też nie sedziłem, że stanie się to tak szybko. Zatoga była przecież rozbita, ludzie pochodzili z różnych środowisk z całego kraju. Nie mieli w zasadzie żadnej takiej idei, która by ich łączyła. I nagle wszystkich opałowa gorączka... Trudno nawet chyba stwierdzić, kto zaczął pierwszy, bo tak ie jakoś wszędzie, na wszystkich wydziałach, naraz się zaczęło.

Pracował w ruchu czerobrygadówym jako ślusarz utrzymywania ruchu mechanicznego. Była to trzeźwa z koliboc, gdy dowiedział się, że walcownia jest unieruchomiona. Przyjął to — jak twierdzi — bardzo pozytywnie. Ucieszył się, że może wreszcie prawda wyjdzie na wierzch.

klad: plac za nieobecnego przy 100-procentowym wykonaniu placu też proponowana jest z góry tylko dla wybranych — dla służb technologicznych. Solidarność nie zgadza się na takie rozwiązanie — albo dla wszystkich albo dla nikogo. Ludzie są już wreszcie zdecydowani na punkcie skrócania ich drogi dodatkowych przywilejów.

Wielu z lej krwi czyni opleszałość w rozwijaniu Zakładu Walcowej Gorącej, zupełnie błędnej — zdaniem robotników — komórki, która zamieszcza koordynować pracę wszystkich walcowych, dzierżoniowała ją, zapewnianając tylko dobre, wysokopiąte stanowisko „pogodziarzem do roboty”.

Ryszard Czapczyk twierdzi, iż mimo, że jest ciężko i w sprawach produkcyjnych i społecznych, a szczególnie na płaszczyźnie politycznej, na której

POD NAPOREM KRYTYKI

Przez 52 godziny siedział w bucie. Wyszedł do domu tylko na parę godzin przepaść się. A gdy wrócił, trafił na dramatyczną sytuację, związana ze zmianą przewodniczącego komitetu strajkowego. Potem sprawę potoczyła się sama. Konsolidacja, pitonowanie porządku i spokoju. Trzeba było zwalczyć wszelkie przejawy chęci odwetu, czy osobistego zaatakowania.

Ryszard Czapczyk wszedł do wydziałowej komisji zastoielskiej. Stał się gościem w domu. Pracował się wówczas po osiemnaste godzin na dobę. Po kilku miesiącach, po wyborach do wydziałowej komisji związku wszyscy się unormowali. Niemniej sprawy papierowe trzeba załatwiać po godzinach „urządowania”, których wręcz brakuje na interwencję, zgłoszane przez członków związku. Ludzie przychodzą nie tylko w sprawach, dotyczących ich osobistej... Po prostu sprawdzają, czy ich strajkowy protest nie pójde na marne, czy postulaty nie rozrazą się gdzieś po drodze.

Nicstety większość postulatów nie jest możliwa do urzeczywistnienia na miejscu, w hucie. Wiele z nich wymaga dodatkowych funduszy, decyzyjny resort. Wiele jest torpedowanych przez zwolenników starego ładu. Ale ludzie nie ustępują. Wracają na przykład wciąż na nowo pretencje co do przeprowadzonych przez PPR remontów. Pracowcy tego przedsiębiorstwa są o wiele wyżej płatni, co obciąża niepotrzebnie koszty własne, co gorsza wiele i tak trzeba po nich poprawiać. Chodzi o to, by poszerzyć własne służby utrzymania ruchu.

Są też dające wątpliwości w sprawach płacowych. Dodatek za skomplikowane urządzenie ma być — zgodnie z postulatami — rozszerzony na wszystkich pracowników wydziału. Niestety dyrekcja i kierownictwo upiera się, by poszerzyć jego zakres zaledwie o dwa, trzy stanowiska. Albo na przy-

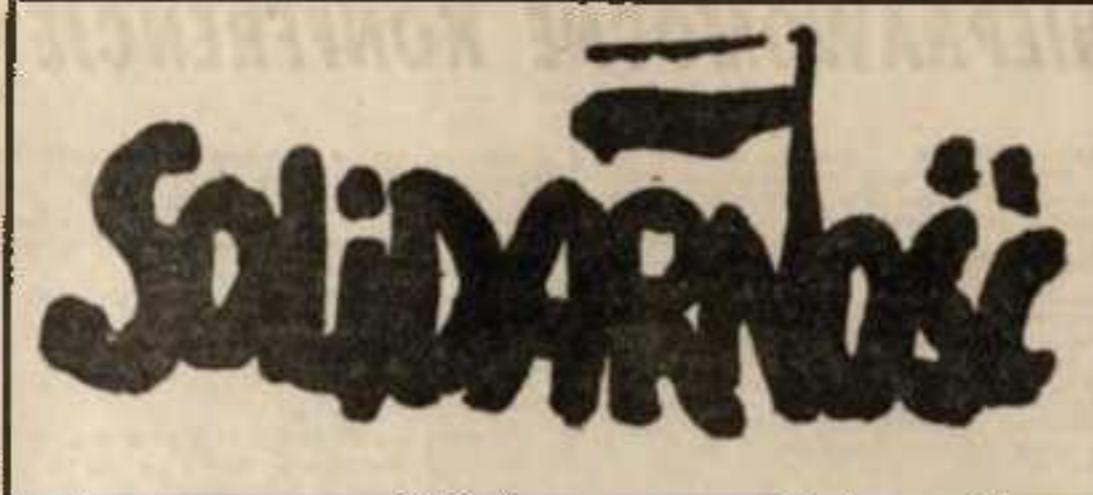
wrogowie Solidarności wejają ją spychają, to jednak czuje się na stacji pełniący jeszcze te dwa lata, na którego wybory. Nie ma rutyny, zwłaszcza w tzw. sprawach międzyludzkich, czasowym poprzedni niechęci do wszelkich organizacji społeczno-politycznych. Od czasu, gdy nieprzyjemnie rozmawiał się do ZMS. Niemniej nie ugina się pod napastliwym nieraz naporem krytyki wszystkiego co robi.

— Uważam, że te naciiski są wskazane — wyzna. — Przecież na tym między innymi polega demokracja. Krytyka świadczy o zaangażowaniu. Scenariusz się różnych pozytyw, sądów i poglądów. Tego właśnie było nam przedtem brak. Ludzie byli bliscy i apatyczni, bo nie mieli żadnej nadziei na możliwość wywierania jakiegokolwiek wpływu na to, co się wokół nich dzieje.

— To bardzo dobrze, że skończyliśmy z jednomyslıścią i jednogłośnością — kontynuuje swój wywód Ryszard Czapczyk. — Wcale mnie to nie martwi, że ludzie nas nachodzą i często atakują. Dopóki w pomieszczeniu naszej komisji wydziałowej jest tłoczo, wiem, że jesteśmy potrzebni i że związakowcy nie tracą nadziei na zwycięstwo tych idiót, o które walczymy strajkując... Poza tym ten nadelek jest nam potrzebny, by nie powtarzać błędów, by uczyć się na myślach, a nie brnąć dalej w nastroju samozadowolenia.

— Uważam, że wsłuchiwanie się w głosy oddzielnej krytyki powinno być podstawową wskazówką w działalności działaczy Solidarności — kończy rozmowę Ryszard Czapczyk. — I choć wydaje się to moje komuś nieszczerze — ja naprawdę najwyżej cenię sobie kontrowersje i spory, nawet ostrą krytykę mojego, osobistego działania, co zdarza się dość często,

S. JAGIELNICKA-KAMIENIECKA

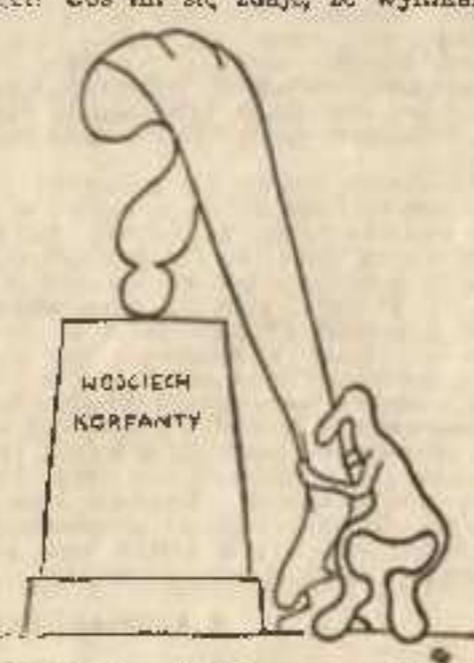
POWRÓT WOJCIECHA KORFANTEGO

Tu i ówdzie słyszy się znów o Korfantym. Z kilku miejsc dolegają głosy o tym, aby wrzeszczę postawić Korfantemu pomnik. I oto namy propozycje konkretne: z Inicjatywy Zarządu Regionalnego NSZZ Solidarność powołano Społeczny Komitet Budowy Pomnika Wojciecha Korfantego. Main nadzieję, że jego starania uwiecznione zostaną powodem. To się Korfantemu i mieszkańcom Śląska należy.

Przywódca polskiego ruchu narodowego po początku naszego wieku, później komisarz plebiscytowy i dyktator trzeciego powstania śląskiego, a wiec człowiek, który miał ogromne zasługi w powrocie Śląska do Polski, nie cieszy się bowiem uznaniem władzy w okresie powojennym (przed wojną wojskową Grajczyński również nie dorzucił sympatii, ale to z powodu konkurencji politycznej). W najlepszym razie kolejne władze polityczne w Katowicach wyrządziły brak zaistnienia postaci, ale to zdarzało się rzadko. Częściej Korfantego rugowano gdzie tylko było można.

Korfanty nie miał szczereli i za życia. W Polsce międzynarodowej pozostawał w ciągłym konflikcie z sanacją, co doprowadziło go w końcu do więzienia w Twierdzy brzeskiej. Na kilka lat musiał emigrować do Czechosłowacji, a kiedy wrócił do kraju w 1938 roku, zdążył go jeszcze wszczęć więzienia na kilka tygodni przed śmiercią. Zmarł w sierpniu tegoż roku, dwa tygodnie przed wybuchem wojny. Z dzisiejszej perspektywy Korfanty rysuje się jako postać tragiczna. Miał i wiele wad, choćby charakter nieznośny, ale zwłaszcza sprzeciwów i ambicji nadmiernie wybiela, lecz tej okazjonalnej roli, jaką odegrał w powrocie Śląska do Polski nie przekreślić nie może. Był działaczem wyjątkowym, chyba najwybitniejszym politykiem narodowości polskiej Górnego Śląska wieku dwudziestego.

Trudno dograć zrozumieć motyw, jakim włada kierowała się niższą partią nomenklatury Korfantym. Dlaczego skutecznie eliminowano jakiekolwiek propozycje uczczenia jego pamięci? Coś mi się zdaje, że wynikało

to ze zwyczajnej głupoty, bo kto by pamiętał o niechęci Korfantego do komunistów w czasach przedwojennych. Korfanty pozostawał politycznie trzeźwy i nigdy nie dał się zwariować na nacjonalizmowi, ani prądem totalitaryzmu zarzucić z lewej jak i z prawej strony, do których odnosili się z równą odrą.

Po wojnie Korfantego zaliczono do tych polityków, których pamięć nie warto kultywować i tak już zostało. Każdy na Śląsku coś o Korfantym słyszał, lecz tylko starsi mogą powiedzieć więcej o przywódcy powstania. Jedynie po wojnie naukowe opracowanie o Korfantym ukazało się w zakładzie zaledwie 1750 egzemplarzy („Wojciech Korfanty. Biografia polityczna” Maria Orzechowskiego, 1975) i w dodatku nie w Katowicach, jak należałoby się spodziewać, lecz we wrocławskim Ossolineum. Katowicki ośrodek historyczny wypszczalizował się raczej w „tytulach świątych”, biografiach Pawła Fidlera, Bolesława Bieruta i innych przywódców.

Stwierdzonu, że właściwa realizacja innych punktów postulatów, zawartych w porozumieniach strajkowych, oznaczał będzie dla kraju statek — a nie tylko 90-dniowe — moratorium.

KRONIKA

16 marca odbyło się spotkanie Zarządu Regionalnego Katowic, Częstochowy, Podbeskidzia i Tarnowskich Gór. Wyrażono oburzenie w związku z brakiem jakiejkolwiek odpowiedzi na Komunikat Zarządu Regionalnego Katowic, Częstochowy, Podbeskidzia oraz Śląska i Zagłębia, wystosowany dnia 9 lutego. Ustalono, że każdy z reprezentowanych na spotkaniu Miedzżakidowych Komitetów Związkowych po ekskluzywowanie się z delegatami zrzeszonymi w nim zakładów pracy, podejmie określone kroki jeżeli adresat Komunikatu nie ustosunkuje się do niego pozytywnie do dnia 23 marca.

Wytknięto władzom brak działań na rzecz realizacji porozumień strajkowych, przelewających się w następujących faktach:

— wejście ludzi za przekonania i przygotowywanie im procesów sądowych;

— nieustanne represje wobec członków związku w różnych regionach kraju;

— brak nowych ustaw o cenzurze i o związkach zawodowych;

— uniemożliwianie właściwego dosięgu przedsiębiorstw związku do środków masowego przekazu;

— brak realnego programu reformy gospodarczej;

— niezarejestrowanie Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego Rolników Indywidualnych „Solidarność”;

— brak procesu przywracania autentycznej praworządności, co ma szczególne znaczenie w odniesieniu do osób odpowiedzialnych za doprowadzenie kraju do katastrofy gospodarczej i społecznej;

— nieuzasadniony brak podstawowych artykułów żywiołowych na rynku, — brak działań zmierzających do demokratyzacji życia w kraju, a w szczególności demokratycznej ordynacji wyborczej do wszelkich przedstawicieli administracji państwownej oraz decydujące czynniki partyjnych o obsadzeniu stanowisk kierowniczych.

Stwierdzonu, że właściwa realizacja innych punktów postulatów, zawartych w porozumieniach strajkowych, oznaczał będzie dla kraju statek — a nie tylko 90-dniowe — moratorium.

Dla Komisji Zakładowej NSZZ Solidarność w Hucie Katowice był to tydzień wyjątkowej pracy i zwalczenia sztykan. Jakże bowiem nazwać na przykład usunięcie wyjątkowego prawa do Kasy Zapomogowo-Pożyczkowej dla swoich członków przez Związkową Radę ZZL?

Fora szarpanina w sprawie Kasy Zapomogowo-Pożyczkowej wiele uwagi poświęcały problemie mieszkaniowemu, pracę nad repertuary o stanicy bhp i o stanie ekologicznym huty oraz reorganizacji służb administracyjnych i szukanie luźów producyjnych w celu likwidowania tego śladu. Do niedawna jedyna bodaj ulica Korfantego znajdowała się w Tychach-Nowym Bierutu. Ostatecznie mieszkańców Korfantego na Opolszczyźnie, ale pewnie tylko jednego, te znajdowały się potem „Gubernialna Grudziązowa”.

W Katowicach nie ma tablicy na domu, w którym mieszkał, a w Siemianowicach, gdzie się urodził, ulica Korfantego zamieniona na Komunę Paryskiej. Aż wrzeszczę jedynym śląskim po Korfantym (pozadzie) pamięci o Korfantym lepiej był dla zdrowia nie wspominać. Ale i później likwidowano jego ślady. Do niedawna jedyną bodaj ulicą Korfantego znajdowała się w Tychach-Nowym Bierutu. Ostatecznie mieszkańców Korfantego na Opolszczyźnie, ale pewnie tylko jednego, te znajdowały się potem „Gubernialna Grudziązowa”.

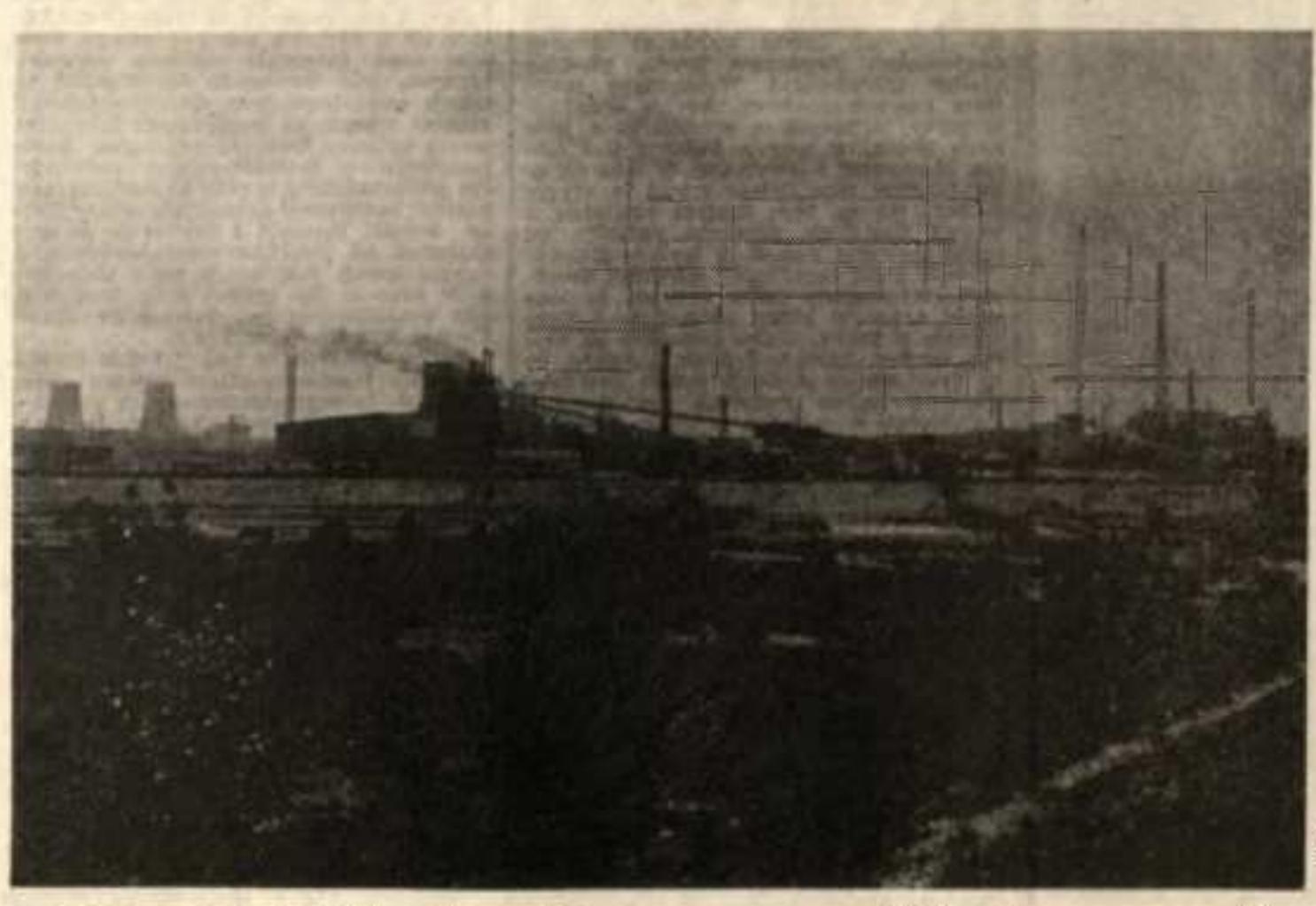
W przeszłych rocznikach Plebiscytu Śląskiego zebrane delegaty

Zarządu Regionalnego NSZZ Solidarność w Katowicach zainicjowały powołanie Społecznego Komitetu Będowy „Pomnika Wojciecha Korfantego” — przywódcy ludu śląskiego, wyjątkowego działacza z okresu międzywojennego.

Ukonstytuowany wstępnie Komitet zaprośił do współpracy wiele wybitnych artystów, działaczy kulturalnych i ludzi nauki. Zapraszał także wszystkich chętnych do udziału w jego pracach i w propagowaniu idei pomnika. Z pewnością i w Hucie Katowice znajdzie się chęci do działania. Zełożenia należy kierować do tymczasowej siedziby Komitetu, która mieści się na rynku w Zarządzie Regionalnym w Katowicach, ul. Stalmacha 17.

Na temat Korfantego redakcja „Pogłosów” rozpoczęła nawet ankietę wśród historyków. Postać wraca do siedziby muzeum w Katowicach, a ukoronowaniem tego powrotu powinien stać się ponowny Korfantego na katowickim placu.

JAN F. LEWANDOWSKI

Czarne dymy nad butą

The Sunday Times

